

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ У ФЕДЕРАТИВНІЙ РЕСПУБЛІЦІ НІМЕЧЧИНА ТА УКРАЇНІ

Володимир Дроб'язко

*кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник відділу авторського права і суміжних прав
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України
ORCID: 0000-0001-8506-1563*

У статті здійснено порівняльний аналіз цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав у ФРН та Україні. Опрацьовано судову практику щодо розрахунку розміру відшкодування збитків, притягнення до відповідальності осіб за порушення авторського права і суміжних прав. Розглянуто законодавче обмеження у ФРН розмірів штрафу за неправомірне використання контенту. Проаналізовано встановлені Законом ФРН «Про адаптацію Закону про авторське право до вимог єдиного цифрового ринку» норми про відповідальність цифрових платформ за неправомірне поширення контенту, завантаженого їх користувачами.

Ключові слова: авторське право, суміжні права, цивільно-правовий захист, відшкодування збитків, компенсація, попередження

Постановка проблеми. У нашій країні відсутнє комплексне дослідження порівняльного аналізу цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав у ФРН та Україні. Актуальність такого дослідження полягає в тому, що досвід європейських країн, зокрема ФРН, у сфері цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав важливий для України у зв'язку з вибором європейського курсу розвитку, що потребує гармонізації національного законодавства із законодавством ЄС. Результати дослідження норм Закону ФРН «Про авторське право і суміжні права»

Валентина Троцька

*кандидат юридичних наук,
завідувач сектору розпорядження авторськими
та суміжними правами відділу авторського права
і суміжних прав НДІ інтелектуальної власності
НАПрН України
ORCID: 0000-0002-7579-1877*

(далі — Закон ФРН) [1], судової практики можуть бути використані для подальшого вдосконалення національної системи захисту авторського права і суміжних прав.

Літературний огляд. Окремі питання цивільно-правового захисту авторського права розглянуто в статтях іноземних дослідників Бахне Сіверса, Бернда Нордемманна, Габрієли Енгелс, Т. Рамсауера, А. Ференвальда, Альбрехта Конрада, Фабіани Зейп, Хенгелера Мюллера та інших; українських дослідників Р. Еннана, Ю. Капіци, С. Кравченка, О. Мазуренка, О. Россомахіної, С. Теленика, А. Шабаліна, К. Шахбазян, А. Штефан, О. Штефан, а також у статтях В. Дроб'язка «Закон Німеччини про регулювання авторських прав в інформаційному суспільстві» (2014) [2] та «Реформування авторського права і суміжних прав у Німеччині» (2019) [3]. Проте комплексне дослідження цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав згідно з законодавством ФРН та України наразі не проводилося.

Мета дослідження: порівняльно-правовий аналіз цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав відповідно до Закону ФРН та інших законодавчих актів ФРН, судової практики та Закону України «Про авторське право і суміжні права» (далі — Закон України) [4].

Виклад основного матеріалу. Під цивільно-правовим захистом розуміють «систему активних заходів, що застосовуються суб'єктами цивільного права, компетентними державними чи іншими органами, спрямованих на усунення порушень цивільного права чи інтересу, покладення виконання обов'язку з відновлення порушеного права на порушника» [5, с. 176].

Цивільно-правовий захист авторського права і суміжних прав здійснюється відповідно до частини 4 «Загальні положення стосовно авторського права і суміжних прав» Закону ФРН та інших законодавчих актів. В Україні такий захист здійснюється згідно з положеннями ст. ст. 53–55 Закону України. Окремо передбачена процедура цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав у разі порушення з використанням мережі Інтернет (ст. ст. 56–58 Закону України).

Цивільно-правовими способами захисту авторського права і суміжних прав у ФРН та Україні є: визнання прав; припинення дії, яка порушує право; відновлення становища, яке існувало до порушення; відшкодування збитків, а також відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Згідно зі ст. 96 Закону ФРН неправомірно виготовлені примірники не можуть розповсюджуватися або публічно виконуватися, а неправомірно створені передачі не можуть бути зафіксовані на відео- чи аудіоносіях або доведені до загального відома.

У Законі України застосовується дещо інший підхід: перелік дій, що є порушенням, наведено в одній ст. 53, у той час як у Законі ФРН конкретні дії, що є порушенням, передбачені в окремих статтях. Встановлено, що підставами для захисту особистих немайнових та/або майнових авторських і суміжних прав є будь-яке порушення, невизнання або оспорювання таких прав, а також створення загрози порушення таких прав (ч. 1 ст. 53 Закону України).

У ст. 97 Закону ФРН зазначено, що потерпіла сторона може звернутися до суду з вимогою до особи припинити порушення чи утриматися від порушення, якщо є небезпека повторних неправомірних дій, а особа зобов'язана відшкодувати потерпілій стороні збитки, заподіяні внаслідок порушення, якщо порушення було навмисним або відбулося через недбалість.

Якщо звернутися до Закону України, то положення про відшкодування збитків за умови, що порушення було навмисним або відбулося через недбалість, не передбачено. Водночас суд, визначаючи розмір стягнення у вигляді компенсації, має право постановити рішення з урахуванням намірів порушника, вини та її форми (ч. 3 ст. 55 Закону України). Відповідно до ч. 2 ст. 55 Закону України суб'єкти авторського права або суб'єкти суміжних прав мають право звертатися за захистом прав до суду з будь-

---

якими вимогами, не забороненими законом, зокрема й про відшкодування збитків, завданих порушенням авторського права або суміжних прав, включаючи упущену вигоду, або стягнення доходу, отриманого порушником внаслідок порушення, або стягнення компенсації.

За приписами ст. 97 (2) Закону ФРН право на відшкодування збитків може бути оцінено на основі суми, яку порушник мав би виплатити як справедливий винагорода, якби порушник звернувся за дозволом на використання об'єкта авторського права і суміжних прав (так звана ліцензійна аналогія).

Як свідчать матеріали судової практики ФРН, саме «ліцензійна аналогія» є найпоширенішим способом розрахунку відшкодування збитків. Існує практика, коли суб'єкти авторського права і суміжних прав заявляють у позовних вимогах про відшкодування збитків у завищеному розмірі. У зв'язку з цим судами ФРН надані рекомендації. Роз'яснено, що при визначенні розміру збитків «необхідно визначити об'єктивну цінність дозволу на використання. Не має значення, чи був би сам порушник готовий заплатити компенсацію за використання і в якій мірі» [6]. Суб'єкт авторського права і суміжних прав може врахувати власну ліцензійну практику надання дозволів на використання твору та об'єкта суміжних прав, яка діяла на ринку під час порушення. Така практика має вирішальне значення для оцінки розміру збитків. За відсутності вказаної практики можуть використовуватися стандартні галузеві ставки винагороди та тарифи як приклад при визначенні розміру збитків. У випадках, коли суб'єкт у позовних вимогах, з урахуванням наведеного, не надав обґрунтовану інформацію про суму збитків, суд має право самостійно визначити таку суму за «ліцензійною аналогією», зважаючи на всі обставини справи.

Наприклад, згідно з матеріалами судової справи, що розглядалася у ФРН, компанія (відповідач) відтворила витяги з карти для опису місця розташування за чотирма різними URL-адресами без укладення договору із суб'єктом авторського права (позивачем) [6]. Позивач у позовних вимогах зазначив розмір відшкодування збитків у сумі 6480 євро за чотири розділи карти. За апеляційною скаргою відповідача апеляційний суд зменшив розмір відшкодування збитків до 1800 євро [7]. У судовому рішенні зазначено, що «питання про те, яку винагорода за використання, здійснене порушником, узгодили б розумні партнери за договором, не повинно ґрунтуватися на найдорожчому варіанті ліцензії, а скоріше на ринковій оцінці фактично здійсненого використання» [6]. За результатами повторного розгляду справи суд встановив розмір відшкодування збитків у сумі 300 євро за розділ карти. Суд також зобов'язав відповідача виплатити додаткову суму, що становить 50 % вказаного розміру збитку за порушення особистих немайнових прав відповідно до ст. 13 Закону ФРН, а саме: за відсутність зазначення імені автора при публічному використанні карти [8].

У іншій судовій справі відповідач порушив авторські права фотографа, переробивши, відтворивши фотографічний твір і надав доступ до цього твору на власному веб-сайті з метою реклами заходу. Суд оцінив розмір збитків, які мав виплатити відповідач за «ліцензійною аналогією», у сумі 100 євро з огляду на якість фотографії, мету відтворення, комерційне використання (замість 450 євро, як зазначав у позовних вимогах позивач). Суд також зобов'язав відповідача виплатити додаткову суму в розмірі 100 євро, а не 450 євро, як вказував позивач, за порушення особистих немайнових прав (незазначення імені автора при відтворенні фотографічного твору) [9].

Згідно з ч. 3 ст. 55 Закону України суд замість відшкодування збитків або стягнення доходу на розсуд суб'єкта авторського права та/або суб'єкта суміжних прав має право постановити рішення про стягнення компенсації (разового грошового стягнення), що визначається судом у розмірі від 2 до 200 прожиткових мінімумів для працездатних осіб або як фіксована подвоєна, а в разі умисного порушення — потроєна сума винагороди, яка була б сплачена за надання дозволу на використання об'єкта автор-

ського права або об'єкта суміжних прав, з приводу якого виник спір; на вимогу осіб, передбачених у пунктах 2–5 ч. 1 цієї статті, — як фіксована подвоєна, а в разі умисного порушення — потроєна сума винагороди, яка була б сплачена за надання дозволу на використання відповідного об'єкта, з приводу якого виник спір.

У Законі ФРН застосовується інший підхід до встановлення підстав для стягнення компенсації. За умови, що потерпіла сторона не діяла умисно або недбало, вона може з метою запобігання пред'явленню вимог про відшкодування збитків та знищення протиправно виготовлених примірників (ст. ст. 97 і 98 Закону ФРН) виплатити грошову компенсацію потерпілій стороні, якщо виконання вимог завдасть непропорційної шкоди, а від потерпілої сторони можна очікувати згоду на виплату компенсації (ст. 100 Закону ФРН). На відміну від Закону України компенсація не є фіксованою чи визначеною у певних межах. Вона становить суму, що вираховується як справедлива винагорода, якби дозвіл на використання було надано за договором. Виплата такої компенсації вважається еквівалентною наданню потерпілою стороною дозволу на використання об'єкта авторського права і/або суміжних прав у звичайному обсязі (ст. 100 Закону ФРН). Як бачимо, у вказаних випадках німецьке законодавство враховує інтереси порушника, надаючи можливість виплатити компенсацію замість відшкодування збитків, з подальшим використанням об'єкта, щодо якого виник спір, на підставі наданого дозволу.

У Законі України «Про авторське право і суміжні права» 1993 року стягнення у вигляді компенсації визначалося судом у розмірі від 10 до 50000 мінімальних розмірів заробітної плати [10]. У доктрині авторського права наголошувалося на недоліках обчислення та застосування такого виду стягнення. Так, А. Штефан, аналізуючи законодавство, судову практику та законопроектні ініціативи, зазначала, що «така компенсація не співвідноситься з межами захисту прав інтелектуальної власності в європейському розумінні» [11, с. 15]. У 2018 році були внесені зміни до цього закону в частині розрахунку компенсації [12], які відповідали європейським підходам, у тому числі визначенням у Законі ФРН. Повернення до обчислення компенсації у певному розмірі відбулося з набранням чинності Законом України. Проте, на відміну від попередніх норм, у діючій редакції запропоновано гнучкий підхід, що дає можливість вибору: стягнення компенсації, яка визначається судом у розмірі від 2 до 200 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, або стягнення компенсації у вигляді фіксованої подвоєної, а в разі умисного порушення — потроєної суми винагороди, яка була б сплачена за надання дозволу на використання об'єкта авторського права або суміжних прав. При цьому, постановляючи рішення, суди повинні враховувати, що розмір компенсації має бути ефективним, співрозмірним і стримуючим, спрямовуватися на відновлення порушених прав та застосовуватися таким чином, щоб уникнути створення перешкод законній діяльності користувача і водночас забезпечити захист від зловживань користувача.

Заслугує на увагу положення ст. 97а Закону ФРН «Попередження», відповідно до якого потерпіла сторона зобов'язана до початку розгляду справи в суді повідомити порушника, надати йому можливість залагодити спір шляхом взяття на себе зобов'язання про припинення порушення (утримання від порушення), забезпеченого виплатою співмірної договірної неустойки. У повідомленні, зокрема, повинно бути: 1) вказано ім'я або найменування компанії потерпілої сторони, якщо повідомлення надсилає не потерпіла сторона, а її представник; 2) надано опис порушення; 3) визначено заявлені вимоги про відшкодування збитків, стягнення компенсації. Якщо попередження є необґрунтованим, особа, якій надіслано попередження, має право вимагати відшкодування її витрат у зв'язку з правовим захистом.

Мета повідомлення порушника в досудовому порядку полягає в інформуванні особи про вчинене нею порушення з вимогою його негайного припинення, виплати

договірної неустойки, а також застереженні порушника про недопустимість подібних дій надалі. На практиці надання повідомлення до початку розгляду справи в суді дає змогу вирішити низку питань, що виникають між сторонами, без проходження тривалих судових проваджень, без витрат на судові збори, послуги адвокатів та інші виплати. До того ж урегулювання спору шляхом застосування процедури повідомлення зменшує навантаження на суддів, зумовлене розглядом великої кількості судових справ у сфері авторського права і суміжних прав. З огляду на вказані переваги норми ст. 97а Закону ФРН варто врахувати в Законі України.

У ст. 99 Закону ФРН «Відповідальність власника підприємства» передбачено таке: якщо право, охоронюване Законом ФРН, було порушено працівником на підприємстві або представником такого підприємства (компанії), потерпіла сторона має право пред'явити вимоги, передбачені ст. 97 (1) і ст. 98, до власника підприємства. Це положення застосовується за умови, що потерпіла сторона надасть докази про причетність роботодавця до порушення авторського права працівником чи представником.

Відповідно до ст. 101 Закону ФРН до особи, яка порушує охоронювані законом авторське право або суміжні права, потерпіла сторона може пред'явити вимогу щодо надання інформації про походження і мережі розповсюдження неправомірно виготовлених примірників. У разі вчинення правопорушення у промислових масштабах потерпіла сторона також може вимагати:

- надання документів, огляд об'єкта, який перебуває у власності порушника, якщо це необхідно для обґрунтування вимог потерпілого (ст. 101(а));
- надання банківської, фінансової або торговельної документації, а також доступу до відповідних документів, які перебувають у розпорядженні порушника і необхідні для реалізації вимог про відшкодування збитків (ст. 101(в)). Суд вживає заходів, необхідних для забезпечення захисту конфіденційної інформації.

У ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права» 1993 року було передбачено, що суб'єкти авторського права і (або) суміжних прав мали право вимагати в судовому порядку від осіб, які порушують авторське право і (або) суміжні права позивача, надання інформації про третіх осіб, задіяних у виробництві та розповсюдженні контрафактних примірників творів і об'єктів суміжних прав, а також засобів обходу технічних засобів захисту, та про канали їх розповсюдження. У чинній редакції Закону України ця норма відсутня. Ураховуючи положення ст. 101 Закону ФРН, доцільно доповнити ст. 55 Закону України положенням про можливість на підставі судового рішення пред'явити вимоги до порушника про надання інформації про походження і мережі розповсюдження неправомірно виготовлених примірників об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, а також надання інформації про третіх осіб, задіяних у виробництві та розповсюдженні примірників, засобів обходу технологічних засобів захисту, надання відповідних документів, якщо це необхідно для обґрунтування позовних вимог про відшкодування збитків.

Відповідно до ст. 103 Закону ФРН сторони, яка виграла процес, за наявності її правового інтересу на підставі судового рішення може бути надано право опублікувати судові рішення за рахунок сторони, яка програла.

На відміну від вказаної норми Закону ФРН згідно з ч. 2 ст. 432 Цивільного кодексу України суд у випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення про опублікування за заявою позивача в засобах масової інформації або доведення до загального відома іншим визначеним судом відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення за рахунок особи, яка вчинила правопорушення [13]. До суду може звернутися не особа, на користь якої прийнято судові рішення, а згідно з ч. 2 ст. 55 Закону України особа, авторське право чи суміжні права якої порушено з вимогою про опублікування за рахунок порушника даних про допущені порушення та судові рішення щодо цих порушень.

У ст. 103 Закону ФРН також передбачено, що право на публікацію втрачає чинність через три місяці після винесення судового рішення. У законодавстві України такого обмеження терміну опублікування інформації не встановлено.

На наш погляд, норми Закону України є більш вдалимими, оскільки можливість опублікування саме позивачем даних про допущені порушення, судових рішень (повністю чи частково) дає змогу привернути увагу громадськості до питань захисту авторського права і суміжних прав, а також наслідків, які можуть мати особи, що порушують такі права.

Спори про авторське право і суміжні права у ФРН розглядаються в порядку цивільного судочинства. Проте спори стосовно трудових або службових відносин, предметом яких є виключно вимоги про виплату авторської винагороди, розглядаються в судах з трудових спорів і в адміністративно-судовому порядку (ст. 104). Позови стосовно авторського права і суміжних прав, пред'явлені фізичній особі, яка використовує охоронювані законом твори і об'єкти суміжних прав не для комерційної або для самостійної професійної діяльності, розглядаються судом, в окрузі якого фізична особа має місце проживання на момент пред'явлення позову чи звичайне місце перебування. В інших випадках позов розглядається судом, в окрузі якого вчинена протиправна дія (ст. 104 а).

Уряди земель ФРН:

- уповноважені на підставі постанови передати справу про авторське право або суміжні права, підсудну земельному суду першої або другої інстанції, до одного із судів округу, якщо це відповідає інтересам судочинства;
- можуть передавати передбачені вище повноваження управлінням юстиції земель (ст. 105).

Згідно з ч. 2 ст. 20 Господарського процесуального кодексу України Вищий суд з питань інтелектуальної власності розглядає справи щодо прав інтелектуальної власності, зокрема авторського права і суміжних прав [14]. Однак, за приписами п. 1 Прикінцевих положень до цього кодексу, вказані положення вводяться в дію з дня, наступного за днем опублікування Головою Вищого суду з питань інтелектуальної власності у газеті «Голос України» повідомлення про початок роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Оскільки положення наразі не введені в дію, суди керуються п. 3 постанови Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» [15], згідно з яким усі спори щодо визнання авторства на твір належать розгляду в порядку цивільного судочинства, у тому числі в разі набуття юридичною особою права суб'єкта права інтелектуальної власності на твір, який створено у зв'язку з виконанням трудового договору (ч. 2 ст. 429 ЦК України) або який створено за замовленням (ч. 2 ст. 430 ЦК України). При визначенні судової юрисдикції інших категорій справ щодо захисту авторського права і (або) суміжних прав суди керуються положеннями ст. ст. 3 та 15 Цивільного процесуального кодексу України, ст. ст. 1 та 12 Господарського процесуального кодексу України. Зокрема в порядку цивільного судочинства підлягає вирішенню спір за участю фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності, якщо цей спір виник не у зв'язку зі здійсненням нею господарської діяльності.

Згідно із Законом ФРН передбачено цивільно-правовий захист у разі обходу технічних засобів захисту, інформації про управління правами (ст. 95 (а), ст. 95 (с), ст. 108(b)). Правопорушення може каратися штрафом у розмірі не більше 50 000 євро, якщо особа продає, надає в оренду або розповсюджує пристрій, виріб або компонент з метою обходу технічних засобів захисту; володіє, рекламує для продажу або надає в оренду чи надає послуги щодо пристрою, продукту або компонента з комерційною метою; а в інших випадках, зокрема, коли особа не маркує примірники згідно з вимогами законодавства — штрафом у розмірі не більше 10 000 євро (ст. 111(a) Закону ФРН).

У 2013 році у ФРН законодавчо обмежено розміри штрафів для користувачів, які завантажують нелегальний контент у мережі Інтернет. Компанії, які представляли інтереси правласників, надсилали повідомлення користувачам, змушуючи їх виплачувати певні суми, щоб уникнути загрози переслідування. Масове розсилання листів із залякуванням і вимогою виплати штрафів за допущене завантаження нелегального контенту охопило 4,3 млн мешканців країни. Нині розмір штрафу становить 155 євро для осіб, які вперше здійснили завантаження нелегального контенту, а максимальний розмір штрафу становить 1000 євро [16].

У 2021 році було прийнято Закон ФРН «Про адаптацію Закону про авторське право до вимог єдиного цифрового ринку» [17], розроблений з урахуванням норм Директиви 2019/790 Європейського Парламенту і Ради від 17 квітня 2019 року про авторське право і суміжні права в єдиному цифровому ринку, яка доповнює Директиви 96/9/ЄС та 2001/29/ЄС (далі — Директива ЄС). У ст. 1(1) цього закону, подібно до норм Директиви ЄС, встановлено, що постачальники послуг здійснюють повідомлення до загального відома, якщо вони надають доступ публіці до творів, охоронюваних авторським правом, завантажених їх користувачами. Закон передбачає відповідальність цифрових платформ (Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, TikTok тощо) за завантажений їх користувачами контент, який порушує авторське право. Такі платформи зобов'язані отримати дозвіл (придбати ліцензії) на будь-який охоронюваний авторським правом контент, який може бути відтворений їх користувачами [18]. Суб'єкти авторського права мають право на винагороду, що виплачується цифровою платформою за надану ліцензію. Інтернет-магазини, хмарні сервіси, послуги яких надаються для фізичних осіб, онлайн-енциклопедії, такі як Wikipedia, не підпадають під дію Закону ФРН «Про адаптацію Закону про авторське право до вимог єдиного цифрового ринку». Постачальники послуг зобов'язані припинити доведення до загального відома твору шляхом блокування доступу до нього, як тільки суб'єкт авторського права надасть обґрунтоване повідомлення про неправомірне використання твору (ст. 8 вказаного закону). У рамках цього процесу користувач може довести правомірність використання твору та вимагати припинити блокування. Процес розгляду скарг повинен бути завершений протягом одного тижня. Сторони мають право подати скарги щодо блокування, вирішити спірне питання в судовому порядку або звернутися до приватно-правового арбітражного органу для альтернативного вирішення спорів, зокрема й шляхом медіації.

Відповідальність провайдерів послуг обміну контентом за відсутності у них відповідного дозволу на використання об'єктів авторського права та/або об'єктів суміжних прав шляхом інтерактивного надання доступу, публічного сповіщення визначена у ст. 58 Закону України. Діяльність провайдерів окремих послуг, таких як неприбуткові онлайн-енциклопедії, неприбуткові освітні та наукові сховища інформації, платформи для розроблення та спільного використання комп'ютерної програми з відкритим вихідним кодом, онлайн-ринки, хмарні сервіси «бізнес для бізнесу» та хмарні сервіси, що дозволяє користувачам розміщувати контент у сховищі інформації для власного використання, не підпадає під дію цього Закону.

Як засвідчує проведений аналіз норми Закону України та Закону ФРН «Про адаптацію Закону про авторське право до вимог єдиного цифрового ринку» мають спільні положення, оскільки в процесі їх розроблення враховувалися положення відповідних Директив ЄС, а також практика інших країн.

Висновки. Порівняльний аналіз цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав у ФРН та Україні свідчить, що цивільно-правовими способами захисту авторського права і суміжних прав у них є: визнання прав; припинення дії, яка порушує права; відновлення становища, яке існувало до порушення; відшкодування збитків, а також відшкодування моральної шкоди. Різними є підходи до встановлення підстав для виплати компенсації за порушення авторського права і суміжних прав.

Положення ст. 97(а) «Повідомлення» доцільно передбачити в Законі України. Введення та реалізація таких положень дасть змогу, з одного боку, вирішити сторонами спір без застосування тривалих судових процесів, без витрат на судові збори, за послуги адвокатів тощо, а з іншого — зменшити навантаження на суддів, зумовлене розглядом великої кількості судових справ у сфері авторського права і суміжних прав.

За аналогією до норми ст. 101 Закону ФРН доцільно доповнити ст. 55 Закону України положенням про можливість суб'єкта авторського права і суміжних прав на підставі судового рішення пред'явити вимоги до порушника про надання інформації про третіх осіб, задіяних у виробництві та розповсюдженні піратських примірників, а також засобів обходу технологічних засобів захисту, надання відповідних документів, якщо це необхідно для обґрунтування позовних вимог про відшкодування збитків. Внесення доповнень до Закону України дасть змогу унеможливити поновлення виготовлення та розповсюдження піратських примірників, а також застосування засобів обходу технічних засобів захисту.

Перелік використаних джерел

1. *Germany Copyright and Related Rights*. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/results?countryOrgs=DE&subjectMatter=11&last=true> (дата звернення: 25.10.2023).
2. Дроб'язко В. С. Закон Німеччини про регулювання авторських прав в інформаційному суспільстві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 1. 2014. С. 3–6.
3. Дроб'язко В. С. Реформування авторського права і суміжних прав у Німеччині. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 6. 2019. С. 15–23.
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01 грудня 2022 року № 2811-IX. *Офіційний вісник України*. 2023. № 3. Ст. 196.
5. *Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 976 с*
6. BGH, Urteil vom 18. Juni 2020 — I ZR 93/19 — OLG München LG München I ZR 93/19 URL: <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&Datum=Aktuell&Sort=12288&nr=108768&pos=6&anz=702> (дата звернення: 25.10.2023).
7. OLG München Urteil vom 11.04.2019 29 U 3773/17 Lizenzanalogie bei Stadtplänen. URL: <https://www.jurpc.de/pdf-repository/get?id=http://www.jurpc.de/jurpcpdf/20190077.pdf&mode=stream&recType=pdf&repo=jurpc&url=https://www.jurpc.de/jurpc/show?id=20190077&domAuthSessId=> (дата звернення: 25.10.2023).
8. BGH, Urteil vom 13.09.2018 — I ZR 187 Sportwagenfoto. URL: <https://openjur.de/u/2130127.html> (дата звернення: 25.10.2023).
9. OPINION OF ADVOCATE GENERAL CAMPOS SANCHEZ-BORDONA, delivered on 25 April 2018 Case C-161/17 Land Nordrhein-Westfalen v Dirk Renckhoff. URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=201468&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=317609> (дата звернення: 25.10.2023).
10. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 65.
11. Штефан А. Компенсація за порушення авторського права і суміжних прав. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 3. 2019. С. 5–18.

-
12. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 15 травня 2018 року № 2415-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 32. Ст. 242.
  13. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
  14. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56.
  15. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10#Text> (дата звернення: 25.10.2023).
  16. Scott Roxborough. *Germany Caps Piracy Fines*. URL: <https://www.hollywoodreporter.com/business/digital/germany-caps-piracy-fines-577989/> (дата звернення: 25.10.2023).
  17. *Act on Copyright and Related Rights (Urheberrechtsgesetz — UrhG) of 9 September 1965 (Federal Law Gazette I, p. 1273), as last amended by Article 25 of the Act of 23 June 2021 (Federal Law Gazette I, p. 1858)*. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_urhdag/englisch_urhdag.html (дата звернення: 05.10.2023).
  18. Gabriele Engels. *Germany: DSM Copyright Reform Law enters into force on 7 June 2021*. URL: <https://mse.dlapiper.com/post/102gzpj/germany-dsm-copyright-reform-law-enters-into-force-on-7-june-2021> (дата звернення: 25.10.2023).

Volodymyr Drobyazko

Ph.D. (Philology), Senior Researcher at the Copyright and Related Rights Department of the Intellectual Property Scientific Research Institute of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine

Valentyna Trotska

Ph.D. (Law), Head of the sector of the Disposal of copyright and related rights of the Copyright and Related Rights Department of the Intellectual Property Scientific Research Institute of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine

Civil Protection of Copyright and Related Rights in the Federal Republic of Germany and Ukraine

The article examines copyright and related rights protection in FRG in accordance with provisions of the Law of September 9, 1965 «On Copyright and Related Rights» with consequent changes and amendments, other legislative acts of such country as well as it includes the comparative analysis of the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights».

The following provisions of civil legal protection are considered in the article: warning of the infringer before bringing a court action; providing of information and documentation; responsibility of the business owner; compensation; provision of claims for damages; statute of limitations, publication of a court decision, judicial procedure, jurisdiction, specialized copyright and related rights courts. The authors considered the features of dispute settlement by application of the «Notification» procedure.

The article analyses court cases heard in Germany. In particular, the author analyses court decisions that clarify approaches to determining the amount of damages for copyright infringement.

The peculiarities of jurisdiction of civil law protection of copyright and (or) related rights in Germany and Ukraine are determined.

The author analyses the norms of the German and Ukrainian laws on the conditions for payment of compensation by the infringer instead of damages. The difference in the application of compensation in accordance with the norms of the laws is highlighted.

Based on the analysis of the laws of Germany and Ukraine, the authors notes that copyright and related rights are protected in accordance requirements of the European Union. However, the norms of the German law have certain peculiarities, which are highlighted in the article.

The author analyses the rules established by the German «Act on the Liability of Online Content Exchange Service Providers» for Copyright Infringement regarding the liability of digital platforms for the distribution of illegal content uploaded by their users.

The authors make proposals to take into account certain the norms of German copyright and related rights legislation when improving the system of copyright and related rights protection in Ukraine.

Keywords: copyright, related rights, civil legal protection, compensation of damages, compensation, notification

Подано / Submitted: 09.10.2023

Доопрацьовано / Revised: 26.10.2023

Прийнято до публікації / Accepted: 31.10.2023